

Rättsligt ställningstagande angående uppehållstillstånd för övriga studier

1. Syfte och sammanfattning

Detta rättsliga ställningstagande ger riktlinjer för ärenden om uppehållstillstånd för studier som inte är universitets- eller högskolestudier, t.ex. gymnasiestudier, folkhögskolor, bibelskolor, yrkesinriktade utbildningar och liknande (övriga studier). Även uppdragsutbildningar som bedrivs på universitet eller högskola är övriga studier. Upphållstillstånd för övriga studier kan beviljas med stöd av 5 kap. 10 § utlänningslagen (2005:716) (UtlL).

Sammanfattningsvis anförs följande:

- För sökande som är antagna till övriga studier kan uppehållstillstånd beviljas för studietiden, som huvudregel dock högst ett år.
- För sökande som är antagna till exempelvis internationella gymnasiestudier (IB-utbildningar; international baccalaureate), folkhögskola eller till yrkesinriktade utbildningar kan uppehållstillstånd beviljas för högst ett år i taget under hela studieperioden, eller 13 månader vid en förstagångsansökan. För studerande vid World Maritime University (WMU) gäller särskilda regler.
- Kraven på tryggad försörjning, tillgång till heltäckande sjukförsäkring under hela den planerade vistelsen, samt avsikt att studera ska motsvara vad som gäller i ärenden om uppehållstillstånd för högskolestudier.
- För elever som ska bedriva gymnasiestudier är det tillräckligt att det visas att de har eller får fickpengar för att de ska anses ha sin försörjning tryggad.

- Vid ansökan om förlängning av uppehållstillstånd för övriga studier ska den sökande visa att han eller hon har gjort godtagbara framsteg i studierna, samt att övriga villkor för uppehållstillstånd är uppfyllda.
- Det ska framstå som rimligt att den sökande kommer till Sverige för att genomföra de studier som han eller hon åberopar i sin ansökan.
- Medlemmar i kärnfamiljen till studerande som har fått uppehållstillstånd för att bedriva övriga studier kan beviljas uppehållstillstånd i samma omfattning som den studerande. Det krävs att de medföljande familjemedlemmarnas försörjning är ordnad under den sökta tillståndstiden.

Rättsregler, se bilaga 1.

2. Rättslig bedömning

2.1 Tillståndstider

För sökande som är antagna till övriga studier kan uppehållstillstånd beviljas för studietiden; som huvudregel dock högst för ett års tid.

För fleråriga utbildningar med möjlighet till uppehållstillstånd för längre tid än ett år kan uppehållstillstånd beviljas för en längre tid, dock högst för ett år i taget, eller 13 månader vid en förstagningsansökan.

När man prövar frågan om tillståndstider är det lämpligt att utgå från de tillståndsperioder som gäller i ärenden om uppehållstillstånd för högskolestudier. Det möter inte något hinder att bevilja uppehållstillstånd någon eller högst några veckor utöver den formella studietiden om studenten behöver det för att installera sig och/eller avsluta sin vistelse här.

Observera att tillståndstider för studier vid WMU skiljer sig från generella tillståndstider för övriga studier. Den som har antagits till en mastersutbildning vid WMU kan beviljas tillstånd för hela studietiden. Antagna till övrig utbildning vid WMU beviljas tillstånd för ett år i taget.

Utbildningar där uppehållstillstånd normalt inte beviljas för längre tid än sammanlagt ett år:

- utbytesstudier på gymnasieskola
- religiösa studier
- kompletteringsutbildningar för yrkeslegitimation
- förutbildningar
- språkstudier

Utbildningar med möjlighet till uppehållstillstånd för längre tid än sammanlagt ett år:

- IB-utbildningar på gymnasieskola
- folkhögskolestudier
- uppdragsutbildningar och liknande utbildningar
- yrkesinriktade utbildningar
- studier vid WMU
- konst- och kulturutbildningar

2.2 Antagningskravet och kravet på bedrivande av heltidsstudier

För att uppehållstillstånd ska beviljas måste den sökande styrka att han eller hon är antagen till en utbildning i Sverige. Om det krävs att den sökande har erlagt en avgift till utbildningsanordnaren för att få påbörja utbildningen måste denna vara erlagd för att den sökande ska anses som slutgiltigt antagen.

Det krävs att det är fråga om heltidsstudier som kräver den sökandens närvaro i landet under större delen av studieperioden. Uppehållstillstånd kan som regel inte beviljas för distansstudier.

Studier på gymnasieskola är att betrakta som heltidsstudier. Studier vid övriga utbildningar är att betrakta som heltidsstudier om studierna omfattar planerat studiearbete om i snitt minst 20 undervisningstimmar (à 60 minuter) per vecka.

Med planerat studiearbete menas främst lärarledd undervisning och handledning. När det rör sig om mer praktiskt inriktade utbildningar accepteras att utbildningen består till en relativt stor del av praktiska moment eller praktik. Praktikinslaget bör dock inte överskrida hälften av utbildningstiden. Praktiken bör normalt bedrivas i Sverige.

För övriga studier som enbart bedrivs på universitet och högskola (t. ex vissa uppdragsutbildningar) ska den sökande visa att kravet på heltidsstudier är uppfyllt genom att studierna motsvarar 30 högskolepoäng per termin. Kravet motsvarar vad som gäller i ärenden om uppehållstillstånd för högskolestudier.

2.3 Kravet på studieavsikt

Ett grundläggande krav för att få uppehållstillstånd för studier är att sökanden har för avsikt att studera i Sverige. Studierna ska vara det huvudsakliga syftet med vistelsen i landet. Prövningen ska motsvara vad som gäller i ärenden om uppehållstillstånd för högskolestudier.

2.4 Kravet på tryggad försörjning

Försörjningskravet i ärenden om uppehållstillstånd för högskolestudier fastställs genom MIGRFS 11/2014. Motsvarande krav ska gälla även för en studerande som bedriver övriga studier. Försörjningen ska vara tryggad under den sökta tillståndstiden. Detta ska visas genom egna medel, stipendium eller på annat liknande sätt.

För elever som ska bedriva gymnasiestudier är det tillräckligt att det visas att de har eller får fickpengar. Detta ska visas genom egna medel, intyg från vårdnadshavare/föräldrar eller på annat liknande sätt. Normalt behövs inget särskilt intyg eller utfästelse om försörjning för elever som ska genomföra gymnasiestudier via en utbytesorganisation (exempelvis Rotary och STS).

2.5 Kravet på heltäckande sjukförsäkring

Ytterligare ett krav för att kunna beviljas uppehållstillstånd för övriga studier är att den sökande omfattas av en heltäckande sjukförsäkring. Prövningen ska motsvara vad som gäller i ärenden om uppehållstillstånd för högskolestudier. Något krav på heltäckande sjukförsäkring finns inte för medföljande familjemedlemmar.

Sjukförsäkringen ska gälla under hela vistelsen i Sverige. Om den sökande ska vistas i Sverige en tid innan och/eller efter studierna måste försäkringen därför täcka även denna tid. Uppehållstillstånd får inte beviljas för tid som sjukförsäkringen inte omfattar.

Personer som är folkbokförda i Sverige anses ha ett fullgott försäkringsskydd.

2.6 Rimlighetskravet

För att uppehållstillstånd för övriga studier ska beviljas räcker inte att personen är antagen till utbildningen. Det ska även framstå som rimligt att sökanden kommer till Sverige för att genomgå studierna, med hänsyn till vad som framkommer om studiernas omfattning och upplägg. Allmänt kan sägas att det inte behöver röra sig om en utbildning på akademisk nivå. Det bör dock ställas krav på att det är en utbildning som ligger på en hög nivå av teoretiska eller praktiska kunskaper.

Bedömningen görs som en helhetsbedömning, så om svagare skäl anges i en del kan detta vägas upp av starkare omständigheter i en annan del. Exempel på andra skäl som kan tala för att upplägget är rimligt är att sökanden har anknytning till Sverige genom tidigare vistelse, att den planerade vistelsen är ett led i ett internationellt utbyte eller att den sökande tidigare bedrivit svenskstudier på en högre nivå.

Studier som enbart syftar till personlig utveckling eller liknande är i regel inte rimliga.

Med hänsyn till rimlighetskravet kan språkstudier på andra språk än svenska endast undantagsvis ligga till grund för uppehållstillstånd, exempelvis om det är en förutbildning. När det gäller språkstudier i svenska krävs att den sökande kan visa en konkret nytta med de valda studierna. Endast uppgifter från den sökande om att denne planerar att i framtiden studera eller arbeta i Sverige är i regel inte tillräckligt. En utbildning i svenska språket som ges som ett led i att erhålla svensk yrkeslegitimation kan anses vara rimlig.

2.7 Förlängning av uppehållstillstånd för övriga studier

För att tillståndet ska förlängas krävs att sökanden kan visa att villkoren för uppehållstillstånd fortfarande är uppfyllda. Vid förlängningsansökan ska sökanden ge in kontoutdrag eller annan handling som visar försörjningshistorik avseende de senaste tre månaderna.

Om det visar sig att det uppgivna beloppet endast stått till förfogande vid ansökningstillfället eller när det annars efterfrågats, t.ex. vid ett överklagande, kan det vara en indikation på att sökanden inte uppfyller försörjningskravet.

Den sökande måste även visa att han eller hon har gjort godtagbara framsteg i sina studier. Beträffande studieresultatet ska det vara av en sådan omfattning att det inte finns anledning att ifrågasätta sökandens studieavsikt.

För övriga studier som enbart bedrivs på universitet och högskola (t. ex vissa uppdragsutbildningar) ska kravet på godtagbara framsteg motsvara vad som gäller i ärenden om uppehållstillstånd för högskolestudier.

2.8 Uppdragsutbildningar och liknande utbildningar

Universitet och högskolor får bedriva uppdragsutbildning enligt bestämmelserna i förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

I praktiken har uppdragsutbildningar stora likheter med akademiska studier, men eftersom det inte är fråga om en högskoleutbildning hanteras de inom ramen för övriga studier.

Det förekommer att kontakten mellan uppdragsgivaren och utbildningsanordnaren förmedlas av en mellanhand. Det kan till exempel vara ett landstingsbolag som förmedlar en utbildning mellan en utländsk stat och ett lärosäte i Sverige. Denna typ av utbildning är inte en regelrätt uppdragsutbildning men har likartat upplägg och kan därför jämföras med en uppdragsutbildning vid tillståndsprövningen.

2.9 Förutbildningar

Syftet med en förutbildning är att studenten ska bli behörig till, eller bättre förberedd inför, akademiska studier i Sverige.

En **förberedande** förutbildning handlar om att ge sökanden, vars meriter formellt är tillräckliga för den efterföljande högskoleutbildningen, bättre chanser att klara av studierna i Sverige.

En **behörighetsgivande** förutbildning handlar om att ge sökanden formella meriter för den efterföljande högskoleutbildningen.

I förarbetena (prop. 2013/14:213 s. 37) framhålls att det är ett viktigt konkurrensmedel för svenska universitet och högskolor att kunna erbjuda utländska studerande förberedande eller behörighetsgivande utbildning inte bara i det svenska språket utan även i andra ämnen, t.ex. utbildning i det engelska språket.

För att uppehållstillstånd ska beviljas för förutbildningen ska följande villkor vara uppfyllda:

- det ska finnas en tydlig koppling till en efterföljande högskoleutbildning,
- den sökande ska vara formellt behörig till den efterföljande högskoleutbildningen (förberedande förutbildning), *alternativt*
- den sökande erhåller formell behörighet till den efterföljande högskoleutbildningen efter slutförd förutbildning (behörighetsgivande förutbildning), och
- förutbildningen är nödvändig för den sökandes möjlighet att tillgodogöra sig den efterföljande högskoleutbildningen.

Vid en sammanlagd bedömning bör behovet av förutbildningen framstå som rimligt för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Normalt bör uppehållstillstånd inte beviljas för förutbildningar som omfattar mer än två terminer. Vid en rimlighetsbedömning bör även omfattningen av den efterföljande högskoleutbildningen beaktas.

Att högskoleutbildningen ska vara ”efterföljande” innebär att den bör följa på den förberedande utbildningen, dvs. inte vara en förberedelse inför en ytterligare förberedande utbildning innan högskoleutbildningen kan påbörjas.

Förutbildningen måste inte ges under vanlig terminstid, men ska ligga nära i tid i förhållande till den efterföljande utbildningen. Ett visst uppehåll, i normalfallet upp till en månad, kan godtas. I samband med sommarmånaderna kan ett längre uppehåll godtas.

Förutbildning kan antingen utföras av det lärosäte som antagit studenten till den efterföljande högskoleutbildningen eller av ett samverkande lärosäte. Den kan också anordnas av någon annan extern utförare som universitetet eller högskolan har ett avtal med.

2.10 Kompletteringsutbildningar för yrkeslegitimation

Inom svensk hälso- och sjukvård finns det 21 reglerade yrken som Socialstyrelsen utfärdar legitimation eller kompetensbevis för.¹

Alla som vill erhålla svensk legitimation på basis av en utbildning från ett land utanför EU/EES-området och Schweiz måste lära sig svenska. För att uppehållstillstånd ska beviljas för språkstudier som ges som ett led i att erhålla svensk yrkeslegitimation ska den sökande ha ett yrke som kräver legitimation eller kompetensbevis och vara formellt behörig att utöva detta yrke i Sverige efter genomförd kompletteringsutbildning. Den sökande ska vid ansökan om uppehållstillstånd visa upp ett beslut från Socialstyrelsen om granskning av utländsk utbildning.

2.10.1 Särskilt om utbildade inom EU/EES

Personer som har slutfört en utbildning inom ett reglerat yrke i en EU-/EES-stat eller Schweiz behöver inte få sin utbildning prövad av Socialstyrelsen för att få legitimation i Sverige. För att Socialstyrelsen ska utfärda legitimation krävs dock bland annat att den sökande visar tillräckliga språkkunskaper. Sökande kan därför behöva läsa kurser i svenska för att kunna börja utöva sitt yrke i Sverige. Tillstånd kan beviljas för sådana språkstudier. Det förutsätts dock att sökanden har ett yrke som kräver legitimation eller kompetensbevis och att han eller hon är formellt behörig att utöva detta yrke i Sverige efter att ha förvärvat tillräckliga språkkunskaper.

Den sökande ska i ansökan om svensk yrkeslegitimation visa upp handlingar som visar att dennes yrkeskvalifikationer är tillräckliga. Det krävs att den sökande även kan visa upp sådana intyg i sin ansökan om uppehållstillstånd för studier.

---

¹ apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, kiropraktor, logoped, läkare, naprapat, optiker, ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjuksköterska, tandhygienist och tandläkare.

2.11 Uppehållstillstånd för medföljande familjemedlemmar

Vissa medlemmar i den studerandes familj kan beviljas uppehållstillstånd som medföljande familjemedlemmar. Detta gäller make, maka, sambo, registrerad partner eller ogifta barn under 18 år. Medföljande familjemedlemmar till en student som ska bedriva studier i upp till ett år, kan beviljas uppehållstillstånd för besök med stöd av 5 kap. 10 UtL. Ett besökstillstånd ska i regel inte beviljas för längre tid än ett år (prop. 1994/95:179 s. 66f).

Det kan även bli aktuellt att bevilja uppehållstillstånd för familjemedlemmar till studenter som ska bedriva studier för längre perioder än ett år. Tillstånd kan då beviljas med stöd av 5 kap. 5 § andra stycket UtL.

Tillstånd för medföljande familjemedlemmar beviljas i samma omfattning som för den studerande.

En förutsättning är att det är en etablerad familjebildning i den bemärkelsen att personerna lever tillsammans även i vanliga fall. Syftet med tillståndet ska vara att familjen ska bo tillsammans i Sverige.

Det krävs att familjemedlemmarna har sin försörjning ordnad för den sökta tillståndstiden. Kravet på ordnad försörjning ska vara det samma som för familjemedlemmar till studerande som har uppehållstillstånd för högskolestudier: en vuxen person ska förfoga över 3 500 kr per månad och föräldrarna ska förfoga över ytterligare 2 100 kr per månad för varje barn.

Kravet på heltäckande sjukförsäkring gäller inte medföljande familjemedlemmar.

Familjemedlemmar till gymnasielever bör i normalfallet inte beviljas uppehållstillstånd som medföljande familjemedlem till studerande.

2.12 Om arbete under vistelsen i Sverige

Sökande som är antagna till övriga studier och deras familjemedlemmar beviljas inte arbetstillstånd enligt 6 kap. 3 § UtL och har därför inte rätt att arbeta under vistelsen i Sverige.

Detta rättsliga ställningstagande har beslutats av undertecknad rättschef efter föredragning av den rättsliga experten David Lindstrand. Ställningstagandet ersätter SR 14/2015 som härmed upphävs.

Fredrik Beijer
Rättschef

Bilaga till SR 43/2017

Rättslig reglering m.m.

Enligt 5 kap. 5 § andra stycket UtL får uppehållstillstånd beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning.

Äldre förarbetsuttalanden gäller alltså beträffande förutsättningarna för att bevilja uppehållstillstånd för sådana utlänningar som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning (prop. 2004/05:170 s. 279). En redovisning för ännu gällande ordning finns i prop. 1983/84:144 s. 78 - 82.

Enligt 5 kap. 10 § UtL får ett uppehållstillstånd beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för arbete, studier, besök eller för att bedriva näringsverksamhet.

Ett besökstillstånd ska i regel inte beviljas för längre tid än ett år (prop. 1994/95:179 s. 66f).

Uppdragsutbildning ges enligt reglerna i förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.